

Enheten för naturvård

Lundhagsbadet

SE0110383

Bevarandeplan för Natura 2000-område

(enligt 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

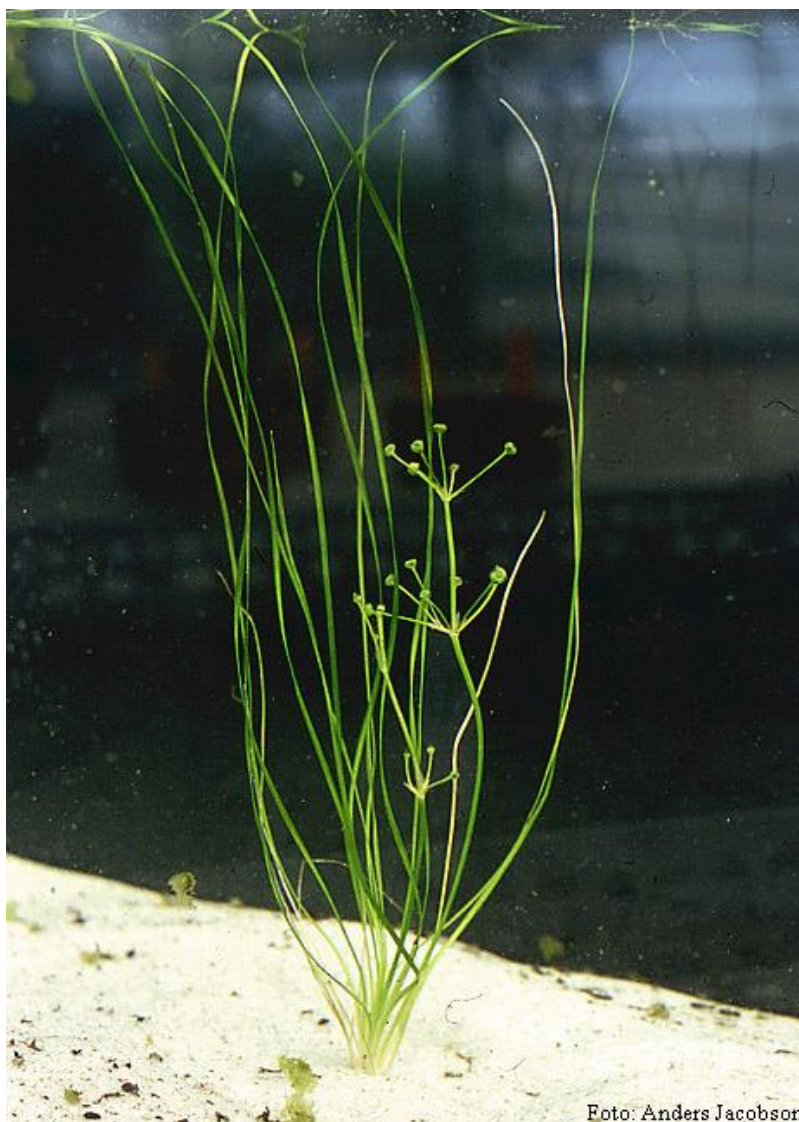

Foto: Anders Jacobson

Källa: <http://linnaeus.nrm.se/flora/mono/alismata/alism/aliswah.html>

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-18596-2017**Inledning**

Bevarandeplanen är det dokument som beskriver vilka mål som ska uppnås i bevarandet av ett Natura 2000-område och som anger vilka bevarandeåtgärder som planeras. I bevarandeplanen beskrivs vilka förutsättningar som krävs för att de utpekade arterna och livsmiljöerna ska upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus. Det har betydelse för tillämpningen av regelverket om Natura 2000-områden.

Namn	Lundhagsbadet	Areal	0,22 ha
Natura 2000-kod	SE 0110383		
Kommun	Ekerö		
Bevarandeplan fastställd av Länsstyrelsen	2007-02-05		
Bevarandeplan reviderad av Länsstyrelsen	2017-06-12		
Områdestyp och status	SAC-område enligt art- och habitatdirektivet		
Ägarförhållanden	Ekerö kommun		

Ingående livsmiljöer enligt art- och habitatdirektivet

Tabell 1. Livsmiljöer.

Livsmiljökod	Livsmiljöns namn	Areal (ha)	Andel (%)
Ingen livsmiljö finns rapporterad från området.			

Ingående arter enligt art-och habitatdirektivet

Denna art finns upptagen i bilaga 2 till EU:s art- och habitatdirektiv och skyddas därmed av Natura 2000-reglerna. I denna bevarandeplan nämns även andra arter än de som är skyddade av Natura 2000-reglerna. Dessa arter har inte samma lagliga skydd såsom eventuella arter i tabell 2.

Tabell 2. Arter.

Artens kod	Svenskt namn	Vetenskapligt namn
1940	*Småsvaling	<i>Alisma wahlenbergii</i>

* Prioriterad art – bevarandet bedöms ha hög prioritet inom EU.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12

Beteckning
511-18596-2017

Bevarandesyfte för Lundhagsbadet

Bevarandesyftet och beskrivningen av arten nedan utgör den beskrivning som ska upprättas i enlighet med 17 § förordningen om områdesskydd m.m. (FOM). Tillsammans med bevarandemål och bevarandeåtgärder i denna plan utgör de underlag som visar hur myndigheterna behöver arbeta för att motsvara kraven i 16 § FOM.

Det övergripande syftet med Natura 2000-området är att bidra till att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade arten.

I området är den utpekade arten, småsvalting, prioriterad. I Stockholms läns del av östra Mälaren finns ett tiotal lokaler i två lokalgrupper. De två lokaler i vardera lokalgruppen som bedömts mest betydelsefulla för artens bevarande har utpekats till Natura 2000-områden. I Mälaren utanför Stockholms län finns dessutom en lokalgrupp i Stora Ullfjärden i Uppsala län. Lundhagsbadet ligger vid vattnen söder om Ekerö i Kyrkfjärden och Rödstensfjärden. Här finns ett flertal lokaler med små populationer samt två rikare lokaler, Sandudden och Lundhagsbadet. Inom respektive lokalgrupp finns antagligen en viss spridning mellan olika lämpliga bottenområden och mer eller mindre tillfälliga etableringar. De stora lokalerna är betydelsefulla för denna spridning. Mellan lokalgrupperna kan däremot utbytet under överskådlig tid antas vara mer eller mindre obefintligt.

Prioritering av skötselåtgärder framgår av tabell 3.

Bevarandemål för Lundhagsbadet

Att bidra till gynnsam bevarandestatus för den i området utpekade arten uttrycks i detta område i följande mål.

***Småsvalting (1940)**

- Populationen av småsvalting ska vara livskraftig.
- Ingen förekomst av vass.
- Artens livsmiljö ska bibehållas och vara i ett gynnsamt tillstånd.

Beskrivning av området

Det lilla Natura 2000-området Lundhagsbadet ligger i Ekerö kommun på sydsidan av Ekerön, söder om Träkvista, i Rödstensfjärden i Mälaren. Området är mycket långgrund och botten består av sand som blir mer och mer lerinblandad ju längre ut man kommer. Den egentliga badstranden ligger vid sidan om Natura 2000-området. Badplatsen ligger i detaljplanelagt område och omges av stora villaområden. Vass förekommer inte vare sig i Natura 2000-området eller på den angränsande badplatsen, medan resten av strandlinjen i området i huvudsak har vassbälten. Mellan svaltingbeståndet och vassen ligger en brygga.

BEVARANDEPLAN**Datum**
2017-06-12**Beteckning**
511-18596-2017

Omedelbart bortom den finns ett brett vassbälte. Antagligen är det bryggägarna som genom att hålla vassen borta från sina båtplatser skapar ett för vassrotfiltens expansion alltför brett hinder. Undervattensvegetationen består av små, konkurrenssvaga arter typiska för öppna sandbottnar i denna del av Mälaren. Exempel på arter är: Höstlånke, slamkrypa och hårsärv. På grunt vatten växer också borst- och gräsnete etc medan större arter såsom hårslinga, ålnate och smal vattenpest dominerar på djupare vatten. Lundhagsbadet är utvalt till Natura 2000-nätverket p.g.a. förekomsten av arten småsvalting.

Beskrivning av arten

***Småsvalting (1940)**

Småsvalting är en flerårig undervattenväxt som växer helt under vattenytan på 2 till 35 dm djup, vanligen rikligast mellan 5 och 15 dm. Den växer främst på sandiga bottnar, men kan även växa på steniga och leriga bottnar i såväl sött som svagt bräckt vatten. Småsvalting är konkurrenssvag och gynnas troligen av måttligt strandbete som håller undan vassarna. Växten är självbefruktande och alla växter i ett bestånd är genetiskt lika. Därför kan en liten miljöförändring slå ut en hel lokal med småsvalting.

Småsvalting är idag känd från 18 lokaler i Sverige som är fördelade enligt följande: AB-län – 7; C-län – 2; BD-län – 9. Endast ett par av lokalerna hyser många individer, medan resten endast innehåller ett mindre antal individ. På flera av lokalerna har antalet individ minskat mycket kraftigt de senaste åren, delvis utan synlig orsak.

Småsvaltingen är endemisk för Östersjöområdet och förekommer, förutom i Sverige, utmed finska Bottenvikskusten och kring St. Petersburg i Ryssland. Småsvalting är rödlistad i Sverige (liksom i alla andra länder där den förekommer) och placerad i kategorin Starkt hotad (EN). Det finns ett åtgärdsprogram särskilt framtaget för småsvalting med förslag på artinriktade åtgärder.

Den största koncentrationen av småsvalting i Lundhagsbadet finns mellan badbryggorna i öster och en privat båtbygga i väster. Enstaka individ finns utanför detta område. Arten förekommer främst på ett djup av 0,5 – 1 meter, men enstaka individ finns ända in mot strandkanten och ut mot dryga 2 meters djup. Enligt en uppskattning gjord 2004 består beståndet av ca 1900 individ. Lokalen är skyddad mot vågerosion från farleden in mot Stockholm av ön Röske och grundområden kring den.

Beståndet av småsvalting i Lundhagsbadet lämpar sig väl som visningslokal i utbildningssyfte.

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12

Beteckning
511-18596-2017

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt

En komplett lista är inte möjlig att upprätta. Här listas ett urval hot som i det här området bedömts mest relevanta.

***Småsvalling (1940)**

Lokalen är belägen i ett område med stark mänsklig påverkan. Detta innebär vissa risker såsom:

- Muddring.
- Rensning av vegetation i småsvaltningens utbredningsområde.
- Utsläpp av eutrofierande ämnen.
- Slitage från ökat badande i Natura 2000-området.
- Utbyggnad av bryggor och utvidgning av badplatsen mot småsvaltningens bestånd. Det är viktigt att badning inte underlättas vid småsvaltningens lokal. Ev. promenadvägar och parker längs stranden bör utformas så att tillgängligheten till detta strandparti inte ökar.
- Ökad ytavrinning från parkeringsplatsen som ligger ovanför svaltingsbeståndet om denna asfalteras och omgivningarna ”snyggas upp” (dvs vegetationen som fångar upp avrinningsvattnet tas bort).

Andra tänkbara hot är:

- Försämrade vattenkvalitet. Problemen med övergödningen i Mälaren utgör hot här.
- Minskad vattenståndsamplitud p.g.a. regleringen av Mälaren. Ett varierande vattenstånd missgynnar nämligen vassbildande växter.
- Igenväxning med vass och andra vattenväxter utgör inget problem i dagsläget, men kan bli ett hot i framtiden.

Bevarandeåtgärder med tidsplan**Gällande regler**

Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken (MB) krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller störa utpekade arter i ett Natura 2000-område som har förtecknats enligt 7 kap 27 § MB. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändig för skötseln och förvaltningen av området. Alla Sveriges Natura 2000-områden utgör dessutom riksintressen (enligt 4 kap MB), vilka ska beaktas vid prövning av ärenden och planläggning.

Småsvalling är fridlyst enligt 7 § Artskyddsförordningen (2007:845).

BEVARANDEPLANDatum
2017-06-12Beteckning
511-18596-2017

Detaljplan för Träkvista 1:9 m fl (Lundhagenområdet) reglerar markanvändning till skydd för småsvaltingen. Samråd ska ske med kommunen vid rensning av vegetation, muddring eller andra arbeten i botten, t ex utbyggnad av bryggor, utsläpp, slitage mm som kan påverka småsvaltingen. (Diariernr: PLAN.2001.16.214, laga kraft: 24 november 2011)

Behov av ytterligare reglering

Det finns inget behov av ytterligare reglering.

Tabell 3. Förslag till skötselåtgärder för Lundhagsbadet. Åtgärder i kursiv är prioriterade.

Livsmiljö/art	Åtgärd	Tidsplan
*Småsvalting (1940)	<i>Röjning av vass. Vass utgör dock inget problem i dagsläget.</i> Ansvarig & finansiär: Länsstyrelsen	Regelbundet vid behov
	Skyltar som upplyser om arten och dess förekomst i Lundhagsbadet bör sättas upp invid stranden. Ansvarig & finansiär: Länsstyrelsen Utförare: Länsstyrelsen tillsammans med kommunen	Omgående
	Information till dem som sköter badplatsen. Ansvarig och utförare: Kommunen	Vid behov
	Information till dem som arrenderar bryggan och vattenområdet runt om. Ansvarig & utförare: Länsstyrelsen	Vid behov
	Översyn av privata avlopp som kan påverka småsvaltingslokaler	Vid behov

Bevarandetillstånd i dag

Tabell 4. Bevarandetillstånd hos ingående art.

Livsmiljö/art	Bevarandetillstånd
*Småsvalting (1940)	Gynnsamt

BEVARANDEPLAN

Datum
2017-06-12

Beteckning
511-18596-2017

Inventeringar i området och andra referenser

Länsstyrelsen i Stockholms län, 2001. *Småsvalting i Mälaren – bestånden i Asknäsviken/Sandudden, Gräsholmen, Hermete och Lundhagsbadet*. Rapport 2001:07.

Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledningar (www.naturvardsverket.se).

Naturvårdsverket, 2005. *Åtgärdsprogram för bevarande av Småsvalting (Alisma wahlenbergii)*. Rapport 5499.

Ekerö kommun, 2011. *Detaljplan för Träkvista 1:9 m fl (Lundhagenområdet)* (Diariennr: PLAN.2001.16.214, laga kraft: 24 november 2011)

Karta

© Länsstyrelsen, Lantmäteriet, NVDB, ESRI Inc, RAA, SGU, Sjöfartsverket, SMHI, SVO, SCB, SJV, FM, Bergsstaten, SLU

Skala 1:2000